

УДК 347.965

DOI: 10.26565/2075-1834-2019-28-11

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЕТИЧНИХ ЗАСАД АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стародубцев А. А.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, майдан Свободи 4,
e-mail: andron80088008@gmail.com
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-9044-163X>

Стебелєв А. М.,

адвокат, засновник адвокатського
об'єднання «Колегія адвокатів України»,
кандидат юридичних наук
м Харків, пр.-т Московський,
д. 96-А, 7-й під'їзд, оф. 188
e-mail: stebeljev@kau.in.ua

АНОТАЦІЯ: у статті зазначено, що адвокатура є правовим інститутом; наголошено на необхідності прищеплювати майбутнім правникам високі моральні ідеали; йдеться про те, що розробка морально-етичних засад діяльності адвоката є предметом адвокатської етики; відзначено, що питання стосовно етичних засад адвокатської діяльності були предметом наукових дискусій у різні часи; з огляду на status quo питання визначено предмет самого дослідження; з'ясовано і визначено роль етичних засад для професії адвоката, сутність професійної етики юриста в цілому, досліджено специфіку адвокатської етики; визначено, що лежить в основі етики адвоката, розглянуто моральні аспекти діяльності адвоката з урахуванням норм чинного законодавства України та Правил адвокатської етики, надано пропозиції щодо вдосконалення морально-етичних норм, що регулюють адвокатську діяльність; йдеться про те, що адвокатська етика є різновидом професійної етики юриста; стверджується, що значення адвокатської етики важливе як у професійній комунікації, так й повсякчас; визначено базисні складові адвокатської професії; наголошено на тому, що адвокат повинен завжди намагатися до морального самовдосконалення; відзначено особливу роль Правил адвокатської етики; Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Конституції України у професії адвоката; відзначено перелік складових характеристик адвокатської професії відповідно до існуючих нормативних документів, що регулюють зазначене питання, які не мають бути опороченими; вважається, що морально-етичні норми поведінки мають бути притаманні людині, оскільки завдяки їм, остання зможе чинити справедливо, тож усвідомлення важливості таких категорій як честь, гідність, відповідальність, компетентність, совість, професіоналізм, корпоративна етика допомагають адвокату створити і зберегти ділову репутацію. Виходячи із загальнолюдських міркувань, до професійно-психологічних підстав, які стануть на заваді щодо виконання професійних обов'язків адвоката, варто віднести такі: нерозвинене мовлення, відсутність професійних знань, психологічна нестійкість, грубість, агресивність, невірноваженість. Таким чином, до найбільш важливих якостей, що повинні бути притаманні адвокату, слід першочергово віднести такі: чесність та порядність, добросовісність, етичність, скромність і самокритичність; принциповість і наполегливість; поміркованість; повага до закону, суду та колег; незалежність адвоката.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: адвокат, професія, моральні ідеали, морально-етичні норми, етичні засади, правила адвокатської етики, професійна етика, професійна комунікація.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ ЭТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПОВ АДВОКАТСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Стародубцев А. А.,

доктор юридических наук, доцент,
профессор кафедры государственно-правовых дисциплин
юридического факультета
Харьковского национального университета
имени В.Н. Каразина,
г. Харьков, 61022, площадь Свободы, 4,
e-mail: andron80088008@gmail.com
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-9044-163X>

Стебелев А. М.,

адвокат, основатель адвокатского
объединения «Коллегия адвокатов Украины»,
кандидат юридических наук
г. Харьков, пр-т Московский,
д. 96-А, 7-й подъезд, оф. 188
e-mail: stebelev@kau.in.ua

АННОТАЦИЯ: в статье указано, что адвокатура является правовым институтом; отмечена необходимость прививать будущим юристам высокие нравственные идеалы; речь идет о том, что разработка морально-этических основ деятельности адвоката является предметом адвокатской этики; отмечено, что вопрос этических принципов адвокатской деятельности был предметом научных дискуссий в разное время; учитывая status quo вопроса определен предмет самого исследования; выяснена и определена роль этических основ для профессии адвоката, сущность профессиональной этики юриста в целом, исследована специфика адвокатской этики; определено, что лежит в основе этики адвоката, рассмотрены моральные аспекты деятельности адвоката с учетом норм действующего законодательства Украины и Правил адвокатской этики, даны предложения по совершенствованию морально-этических норм, регулирующих адвокатскую деятельность; речь идет о том, что адвокатская этика является разновидностью профессиональной этики юриста; утверждается, что значение адвокатской этики важно как в профессиональной коммуникации, так и постоянно; определены базовые составляющие адвокатской профессии; отмечено, что адвокат должен всегда стремиться к нравственному самосовершенствованию; отмечена особая роль Правил адвокатской этики; Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», Конституции Украины в профессии адвоката; отмечен перечень составляющих характеристик адвокатской профессии в соответствии с существующими нормативными документами, регулирующими данный вопрос, которые не должны быть опорочены; считается, что морально-этические нормы поведения должны быть присущи человеку, поскольку благодаря им, последняя сможет поступать справедливо, поэтому осознание важности таких категорий как честь, достоинство, ответственность, компетентность, совесть, профессионализм, корпоративная этика помогают адвокату создать и сохранить деловую репутацию. Исходя из общечеловеческих соображений, к профессионально-психологическим основаниям, которые встанут на пути к выполнению профессиональных обязанностей адвоката, следует отнести следующие: неразвитость речи, отсутствие профессиональных знаний, психологическая неустойчивость, грубость, агрессивность, неуравновешенность. Таким образом, к наиболее важным качествам, которые должны быть присущи адвокату, следует в первую очередь отнести следующие: честность и порядочность, добросовестность, этичность, скромность и самокритичность; принципиальность и настойчивость; умеренность; уважение к закону, суду и коллегам; независимость адвоката.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: адвокат, профессия, нравственные идеалы, морально-этические нормы, этические принципы, правила адвокатской этики, профессиональная этика, профессиональная коммуникация.

THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS OF ETHICAL PRINCIPLES OF ADVOCACY

Starodubtsev Andriy,

Professor of the Department
of State Law Disciplines,
Doctor of Laws, Associate Professor,
V. N. Karazin Kharkiv
National University, Faculty of Law
Kharkiv, Freedom Square, 6, room. 4-26, 61022
e-mail: andron80088008@gmail.com
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-9044-163X>

Stebelev A. M.,

lawyer, founder of the lawyer
the Bar Association of Ukraine,
Doctor of Law,
Kharkiv, Moscow Ave,
96-A, 7th entrance, of. 188
e-mail: stebelev@kau.in.ua

ANNOTATION: the article states that the bar is a legal institution; stressed the need to instill high moral ideals for future lawyers; it is said that the development of the moral and ethical basis of the lawyer's activity is the subject of lawyer's ethics; noted that questions regarding the ethical principles of advocacy have been the subject of scholarly debate at various times; given the status quo, the subject matter of the study was identified; the role of ethical foundations for the profession of lawyer was determined and determined, the essence of the professional ethics of the lawyer as a whole, the specifics of the lawyer's ethics were investigated; determined that the basis of the lawyer's ethics, considered the moral aspects of the lawyer's activity, taking into account the norms of the current legislation of Ukraine and the Rules of Attorney's Ethics, proposals for improvement of the moral and ethical rules governing the lawyer's activity; it is argued that a lawyer's ethics is a kind of professional ethics of a lawyer; argues that the importance of advocacy ethics is important both in professional communication and at all times; identified the basic components of the legal profession; emphasized that the lawyer should always strive for moral self-improvement; noted the special role of the Rules of Attorney Ethics; The Law of Ukraine "On Advocacy and Attorney-at-Law", the Constitution of Ukraine in the Lawyer's Profession; noted the list of constituent characteristics of the legal profession in accordance with the existing normative documents regulating the said issue, which should not be defiled; it is considered that moral and ethical standards of behavior should be inherent in a person, because thanks to them, the latter will be able to do justly, so awareness of the importance of categories such as honor, dignity, responsibility, competence, conscience, professionalism, corporate ethics help the lawyer to create and maintain business reputation. Based on human considerations, the professional and psychological grounds that would interfere with the lawyer's professional duties include the following: underdeveloped speech, lack of professional knowledge, psychological instability, rudeness, aggressiveness, imbalance. Thus, the most important qualities that a lawyer should have are the following: honesty and integrity, integrity, ethics, modesty and self-criticism; principle and perseverance; moderation; respect for the law, the court and colleagues; lawyer's independence.

KEY WORDS: lawyer, profession, moral ideals, moral and ethical standards, ethical principles, rules of lawyer ethics, professional ethics, professional communication.

Адвокатура є правовим інститутом, що покликаний захищати людину від обвинувачення та надавати професійну правничу допомогу [1]. За даними Єдиного реєстру адвокатів України станом на 1 червня 2019 року кількість адвокатів в Україні перевищила 50 тисяч [2]. Ще видатний юрист А.Ф. Коні закликав до того, щоб майбутнім правникам прищеплювали вже зі студентської лави високі моральні ідеали як потужну «зброю», з якою слід увійти в життя, оскільки, завдяки цьому їхня діяльність стане найбільш корисною, тим більше, коли мова йде про адвокатів [3].

Адвокатура створена не для насолоди тих, хто в ній перебуває, а для громадського служіння, служіння важкого, суворого і серйозного [4].

Розробка морально-етичних засад діяльності адвоката є предметом адвокатської етики. Остання вкрай важлива насамперед для функціонування інституту адвокатури в цілому, а також від того, наскільки дотримуються її норми, залежить і репуґація окремо взятого адвоката. Позаяк адвокатська етика включає нюанси, пов'язані з етико-психологічним дискомфортом, тому не менш важливим є також питання, що торкаються не лише поглядів на етичні засади адвокатської етики в цілому, а й на проблеми корпоративної етики адвоката зокрема, оскільки вона допомагає вирішувати колізійні суперечності, що виникають у діяльності адвокатів.

Питання стосовно етичних засад адвокатської діяльності були предметом наукових дискусій у різні часи. Тут важливо відзначити дослідження М. Молло, А.Ф. Коні, Л. Кокорєва, М. Строговича, П. Елькінд, Т. Зінатуліна, С. Алексєєва, В. Яковлєва, Р. Шмоткіна, М. Барщєвського, С. Компанєйцева, О. Бойкова, І. Рєвіна та інших.

Останнім часом увага дослідників дедалі більше торкається соціальної чи правової сутності адвокатської діяльності, а такий важливий її аспект як етична складова відходить на другий план. У

практичній діяльності адвокатів спостерігається моральна спустошеність, байдужість, відсутність будь-яких моральних засад. Традиційне розуміння понять обов'язок, честь, гідність, совість сьогодні нехтується певним відсотком представників адвокатської професії.

Таким чином, предметом нашого дослідження буде теоретико-правовий аналіз етичних засад адвокатської діяльності, їх сутність, значення у професійній діяльності адвоката.

Тож необхідно з'ясувати і визначити роль етичних засад для професії адвоката, сутність професійної етики юриста в цілому, дослідити специфіку адвокатської етики; визначити, що лежить в основі етики адвоката, розглянути моральні аспекти діяльності адвоката з урахуванням норм чинного законодавства України та Правил адвокатської етики (далі – ПАЕ), надати пропозиції щодо вдосконалення морально-етичних норм, що регулюють адвокатську діяльність.

Адвокатська етика є різновидом професійної етики юриста. Їй притаманні певні завдання, функції і роль. Значення адвокатської етики полягає не лише у формуванні навичок реалізації моральних цінностей під час професійної, зокрема конфліктної комунікації, а й у намаганні щодо морального самовдосконалення.

Удосконалення етики адвоката можливе насамперед шляхом оволодіння механізмом моральної регуляції, представленої сумою компонентів, які є моральними якостями адвоката, що визначають його моральні принципи і норми. Базисом адвокатської професії мають бути такі моральні домінанти як честь, гідність, відповідальність, обов'язок, порядність, тактовність, принциповість, незалежність, добросовісність, професіоналізм та моральні якості, які характеризують моральне обличчя адвоката. Без колективного усвідомлення моральних цінностей обов'язку, честі, гідності, сумління, не може бути істинної законності у суспільстві. Разом з тим, моральний клімат суспільства повинен міцно спиратися на правові підвалини демократії, рівноправ'я, законності, справедливості. Тут доводиться враховувати єдність таких категорій як право і мораль. Співвідношення цих понять дає усвідомлення того, що вони перебувають у єдності й у такому вигляді впливають на регулювання поведінки індивіда, а зміст сучасного права зрештою визначає загальнолюдська мораль.

Однак, якщо право, яке підкріплює державний примус, не завжди сприймається людьми, бо має вигляд нав'язаної системи норм, то мораль органічно входить у духовний світ людини, тому що формується природним шляхом, тому має очевидні переваги над правом.

Професійна етика юриста – це сума моральних уявлень і установок, що знаходить свій прояв у поведінці юристів [3].

Адвокатська етика – це різновид професійної етики юриста, своєрідний регулятор поведінки адвоката у сфері його професійної діяльності.

Адвокатську етику можна розглянути як систему, що має внутрішню організацію. Вона регулює певні відносини, такі як-от: адвокат-клієнт, адвокат-адвокат, взаємовідносини всередині адвокатської когорти (корпорації). Крім того, адвокатська етика повинна скеровувати фахівця-адвоката до дотримання ним моральних норм та захисту особистої честі; до систематизації етичних категорій, що лежать в основі адвокатської етики; до здатності обґрунтовувати ті стандарти, що лежать в основі необхідної морально-етичної поведінки адвоката; вміти відшукувати певні суперечності, що виникають в юридичній професії, зокрема ті, що приводять до неетичної поведінки, та відшукувати на противагу ним гідні, які дозволять вийти з колізійних моментів. Виконання таких кроків і буде базою для створення учіння про моральні цінності адвокатської професії, що і буде передумовою забезпечення стійкого морального клімату в адвокатському середовищі.

Оскільки моральні якості адвоката, зокрема є не менш важливими для уявлення про професійну поведінку адвоката в цілому, то тут варто пам'ятати, наскільки важливі такі речі як схильності, здібності, ерудованість, професійний досвід й рівень моральності окремо взятого фахівця. На думку Н. Таварткіладзе, до принципів адвокатської етики варто віднести домінування інтересів клієнта; адвокатську таємницю; престиж професії; обмежене рекламування діяльності адвокатів [6].

О.Г. Яновська, розглядаючи стандарти адвокатської діяльності, розглядає їх двовимірно: вона розповсюджує їх на етичні вимоги професійної поведінки та моральні правила побутової поведінки адвоката [7]. Таку ж позицію розділяють О. Бойков та С. Корнеєва. Зокрема О. Бойков вважає, що необхідно доповнити вимоги, що висувуються до адвокатів, відомостями про моральні якості, оскільки, коли мова йде про їхню дисциплінарну відповідальність за проступки, то тут чітко простежується їх аморальний характер, тому такий перелік має очевидну цінність у встановленні рівня (а-) моральності таких кроків [8]. С. Корнеєв пропонує доповнити професійні вимоги, що висувуються до претендентів на зайняття адвокатською діяльністю, ще й морально-етичними якостями кандидата [9]. Це, по суті, здобуло й офіційне (законодавче) (проте часткове – А.А.) закріплення у ч. 2 ст. 6 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», надавши перелік осіб, які не можуть здійснювати адвокатську діяльність [5]. Про необхідність встановлення переліку морально-етичних якостей претендента на здобуття статусу адвоката наголошує низка міжнародних документів, зокрема Комітет міністрів Ради Європи у своїх рекомендаціях, де йде мова про важливість престижної професійної підготовки, підвищення кваліфікації

й урахування морально-етичних характеристик. Також відомо, що й у зарубіжних країнах, наприклад, у США, Німеччині, Франції, Польщі та інших до адвокатської діяльності допускають лише тих, хто має незаплямовану репутацію.

Однак, тут є й повністю невирішений аспект. Ми говоримо про перелік морально-етичних якостей, хоча матеріально не встановлено, хто здійснює перевірку кандидата на наявність у нього таких якостей і чи є механізм такої перевірки, хоча б у вигляді запитальника, бесіди або перевірки на поліграфі тощо?! А можливо варто проводити таку перевірку ще на етапі вступу до закладу вищої освіти? З іншого боку, чи може бути допущеною до адвокатської діяльності особа з бездоганною репутацією, але така, що ненавидить людей, чи не поважає закон?! Отже, як бачимо, тут має бути враховано комплексну наявність формальних відповідностей – і високий професіоналізм, і відповідні морально-етичні якості, повинно збігатися «слово і діло».

Наприклад, В. Сталоверов у своєму дослідженні вважає, що в адвокатурі існує дуже важлива проблема: порушення адвокатами норм та правил адвокатської етики. Відповіді на такі факти відсутні. Проте, однією з причин В. Сталоверов вважає низький морально-етичний рівень розвитку адвоката в цілому, відсутність моральних установок, визначення сенсу людської справедливості [10]. Також дописувач закликає шукати причини відсутності/порушення морально-етичних норм у першооснові – Alma Mater. Варто з'ясувати, як такий адвокат там навчався і як його там виховували; чи достатньо засад правової та морально-етичної свідомості було прищеплено такому студенту, щоб віднести його до компетентних адвокатів, які поважають людей, професію і самих себе.

Тут варто усвідомити найголовніше: моральні якості адвоката виступають стійкими елементами його моральної свідомості і поведінки у професії і побуті.

Адвокат повинен завжди намагатися до морального самовдосконалення шляхом гармонізації знань про моральні вимоги і їх втілення у вчинках, тобто здатність здійснювати професійні кроки, приймати професійні рішення, втілювати професійні дії відповідно до існуючої у суспільстві моралі.

Тож, надаючи адвокату особливу роль у суспільному житті держави, яка йде у напрямку правової, у преамбулі ПАЕ зазначено, що надзвичайною важливістю функціонального навантаження адвокатури є слідування адвокатів високим етичним стандартам поведінки [1].

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 15.07.2012 р. № 5076-VI передбачає неухильне дотримання правил адвокатської етики. ПАЕ – це уніфікація традицій і досвіду української адвокатури у сфері тлумачення норм адвокатської етики та загальноновизнаних у міжнародному ракурсі деонтологічних норм і правил, що визначені Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими НПА [1].

Оскільки професія адвоката виконує важливу соціальну функцію, є однією з головних гарантій належного рівня захисту прав і свобод громадянина, то будь-яку людину не випадково хвилює питання, чи може вона довіряти адвокату і це питання лежить у площині не лише професійних знань, а й його професійної моральності [11].

Професійна етика адвоката передбачає для кожного адвоката правила поведінки при здійсненні адвокатської діяльності, які ґрунтуються на моральних засадах і традиціях, на міжнародному досвіді та ПАЕ.

Честь, гідність та ділова репутація, зокрема у ст. 12, 51, 53, 56 ПАЕ, згадуються у контексті найважливіших складових характеристик адвокатської професії, які не мають бути опороченими.

Гідність – це власна моральна оцінка дій і вчинків особи, виходячи з потреб особи і суспільства. Честь – це ставлення суспільства до особистості, виконання нею службових обов'язків. В основі гідності лежить власна оцінка, в основі честі – оцінка особи суспільством. Честь як моральна категорія визначає репутацію людини.

Також відповідно до ст. 7 ПАЕ адвокат повинен здійснювати свою професійну діяльність, дотримуючись чинного законодавства та відповідно до практичної реалізації принципів верховенства права та законності.

Згідно зі ст. 8 ПАЕ адвокат повинен керуватися перевагою інтересів клієнта, однак у межах дотримання принципу законності.

З розвитком мережі Internet, відповідно до ст. 60 ПАЕ адвокат у соціальних мережах, Internet-форумах та інших формах спілкування за допомогою електронних пристроїв, повинен демонструвати поважливе ставлення до співрозмовника, правильне розуміння різноманіття культури і побуту народів світу, принцип толерантності і відсутності агресії, корпоративності, збереження довіри суспільства, конфіденційності, недопущення дискримінації; не здійснювати заяв, не видавати власну думку за колективну; створити умови для захисту інформації, яку він передає через Internet і становить адвокатську таємницю; розміщувати в мережі Internet інформацію, що стосується клієнта, за попередньої письмової згоди останнього тощо.

То що ж таке морально-етичні норми поведінки? На думку відомого філософа В. Соловйова, вони мають бути притаманні людині, оскільки завдяки їм, остання зможе чинити справедливо. Право він

вважає нижньою межею моралі, обов'язковою для всіх. Але, яким би важливим воно не було, мораль завжди вища. Але сліпе слідування закону вбиває мораль [9].

Таким чином, професійна діяльність адвоката ґрунтується на законі: ЗУ «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», ПАЕ, договорі про надання правової допомоги, однак професійні принципи у поведінці і діяльності адвоката грають не менш важливу роль. Усвідомлення важливості таких категорій як честь, гідність, відповідальність, компетентність, совість, професіоналізм, корпоративна етика допомагають адвокату створити і зберегти ділову репутацію. Заповіді зі Святого письма теж базуються на моралі. І, порушуючи їх, людина йде на угоду з сумлінням. Прикро, що ми згадуємо про це, лише коли самі потребуємо допомоги.

Виходячи із загальнолюдських міркувань, до професійно-психологічних підстав, які стануть на заваді щодо виконання професійних обов'язків адвоката, варто віднести такі: нерозвинене мовлення, відсутність професійних знань, психологічна нестійкість, грубість, агресивність, неврівноваженість. Однак, як ми вже вище зазначали, методики, за допомогою якої можна встановити ці підстави офіційно, не має. Тож вимоги до претендента мають бути однаково високими як до професійної підготовки, так і до морально-етичної складової. Адже, як показує досвід, важливо, не лише знати, що робити, а й як це робити, є не менш важливим.

Таким чином, до найбільш важливих якостей, що повинні бути притаманні адвокату, слід першочергово віднести такі: чесність та порядність, а особливо з тими, хто тобі довіряє; добросовісність – означає, що ви будете із максимальною віддачею виконувати свої обіцянки клієнту; етичність повинна проявлятися у слові і ділі; компетентність – обізнаність;

Скромність і самокритичність – необхідно критично оцінювати власну ерудицію, щоб раптом не переоцінити її.

Принциповість і наполегливість – необхідно у розпочатій справі йти до кінця.

Поміркованість у призначенні гонорару.

Повага до закону, суду та колег є очевидною і не дає підстав підривати авторитет кожної з інстанцій.

Незалежність адвоката важлива, адже ніхто не може втручатися у його діяльність.

Хочеться підсумувати: наші істинні моральні установки мають велику цінність, оскільки не дають чинити інакше, ніж каже закон під назвою совість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Правила адвокатської етики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf.
2. Кількість адвокатів в Україні перевищила 50 тис. і може сягнути 100 тис. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://loyer.com.ua/uk/kilkist-advokativ-v-ukrayini-perevishhila-50-tis-i-mozhe-syagnuti-100-tis-naau/>.
3. Ревина І.В. Нравственное содержание адвокатской деятельности в уголовном судопроизводстве: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Москва, 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dissercat.com/content/nravstvennoe-soderzhanie-advokatskoi-deyatelnosti-v-ugolovnom-sudoproizvodstve>.
4. Пікар Е. Про адвоката (Парадокс) // в кн.: Барщевский М. Адвокатская этика. Самара: Федоров, 2000.
5. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 5076-VI від 05.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
6. Таваркїладзе Н.М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника: автореф. дис. ... канд. юрид.н.: 12.00.10. Одеса, 2003. 22 с.
7. Яновська О.Г. Недотримання стандартів якості професійної правничої допомоги як підстава юридичної відповідальності адвокатів // Право України. 2016. № 12. С. 53–61.
8. Бойков А.Д. Статус адвоката: содержание, квалификационные требования и принципы адвокатской деятельности: втореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 27 с.
9. Корнеев, С. В. Этика – кредо профессиональной деятельности адвоката // Бизнес в законе. 2009. № 5. С. 263–266.
10. Сталоверов В. Проблеми реформування законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність // Young Scientist. 2017. № 5.1 (45.1). Май. С. 127–132.
11. Азаров Д.Н. Формирование профессиональных этических правил и дисциплинарной ответственности адвоката [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-professionalnykh-eticheskikh-pravil-i-distiplinarnoi-otvetstvennosti-advokata>.

REFERENCES

1. Pravila advokatskoyi etiki [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf.
2. Kilkist advokativ v Ukrayini perevishhila 50 tis. i mozhe syagnuti 100 tis. [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: // <http://loyer.com.ua/uk/kilkist-advokativ-v-ukrayini-perevishhila-50-tis-i-mozhe-syagnuti-100-tis-naau/>.
3. Revina I.V. Nравstvennoe sodержanie advokatskoj deyatelnosti v ugolovnom sudoproizvodstve: avtoref. diss. ... kand.yurid.nauk: 12.00.09. Moskva, 2006 [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.dissercat.com/content/nravstvennoe-soderzhanie-advokatskoi-deyatelnosti-v-ugolovnom-sudoproizvodstve>.
4. Pikar E. Pro advokata (Paradoks) // v kn.: Barshevskij M. Advokatskaya etika. Samara: Fedorov, 2000.

5. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 5076-VI від 05.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
6. Tavartkiladze N.M. Etichni osnovi diyalnosti advokata-zahisnika: avtoref. dis. ... kand.yurid.n.: 12.00.10. Odesa, 2003. 22 s.
7. Yanovska O.G. Nedotrimannya standartiv yakosti profesijnoyi pravnichoyi dopomogi yak pidstava yuridichnoyi vidpovidalnosti advokativ // Pravo Ukraini. 2016. № 12. S. 53–61.
8. Bojkov A.D. Status advokata: sodержanie, kvalifikacionnye trebovaniya i principy advokatskoj deyatelnosti: vvtoref. dis. ... kand. jurid. nauk. Moskva, 2010. 27 c.
9. Korneev, S. V. Etika – kredo professionalnoj deyatelnosti advokata // Biznes v zakone. 2009. № 5. S. 263–266.
10. Stalovyerov V. Problemi reformuvannya zakonodavstva pro advokaturu ta advokatsku diyalnist // Young Scientist. 2017. № 5.1 (45.1). May. S. 127–132.
11. Azarov D.N. Formirovanie professionalnyh eticheskikh pravil i disciplinarnoj otvetstvennosti advokata [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-professionalnykh-eticheskikh-pravil-i-distiplinarnoi-otvetstvennosti-advokata>.